

STUDENTEN WEEKBLAD

REDACTEUREN:

C. G. J. VREEDENBURGH, W. L. Z. VAN DER VEGTE,
B. R. VAN LIDTH DE JEUDE, M. ELION, C. J. BOUTEN,
W. BADON GHYBEN, MEL. G. F. M. J. VAN GELDER.

ORGAAN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR STUDIEBELANGEN.

18e JAARGANG.

No. 3.

VRIJDAG

15 OCTOBER 1915

DIT BLAD VERSCHIJNT DONDERDAGS, BEHALVE IN DE VACANTIËN. DE ABONNEMENTSPRIJS IS f 3,50, BIJ VOORUITBETALING f 3,— PER JAAR. DE JAARGANG LOOPT VAN 1 OCTOBER TOT 30 SEPTEMBER. DE PRIJS DER ADVERTENTIËN IS 10 CTS. PER REGEL.

TECHNISCHE BOEK-
HANDEL EN DRUKKERIJ
J. WALTMAN JR., DELFT

INZENDINGEN TE BEZORGEN VOOR
MAANDAGMIDDAG 4 UUR AAN HET
REDACTIE-ADRES: KOORNMARKT 62

Inhoud.

Delftsch Studenten-Corps.

„Vrije Studie“.

Vereenigingsleven.

R. K. Studentenvereniging „St. Virgilius“.

Gedachten en Gedichten.

Uit verre legerkampen III, door C.

Naar aanleiding van de wereldoorlog, door A. F. Bakhoven Jr.

Feuilleton.

Het Studentenleven in het Verre Westen V, door J. W. Prins.

Studiebelangen.

Centrale Commissie.

Boekbeoordeeling.

Het zien van Kunstwerken, door J. G. le R.

Technische Hoogeschool.

Rede gehouden bij gelegenheid van de plechtige opening van het nieuwe Bibliotheekgebouw door Dr. J. L. Cluysenaer, e.i., Voorzitter van het College van Curatoren, op Dinsdag 12 October 1915.

Rede gehouden bij gelegenheid van de plechtige opening van het nieuwe Bibliotheekgebouw door Mr. H. H. R. Roelofs Heyrmans, Bibliothecaris, op Dinsdag 12 October 1915.

Rede gehouden bij gelegenheid van de plechtige opening van het nieuwe Bibliotheekgebouw door Prof. W. K. Behrens, e.i., Rector Magnificus, op Dinsdag 12 October 1915.

Vervolg Nieuw Ingeschrevenen.

Mededeelingen

Propaedeutische examens gehouden na de Zomervacantie 1915.

Ingezonden.

Internationale Hoogeschool voor Wijsbegeerte.

Mededeelingen.

Vereeniging ter behandeling van Ethische en Godsdienstige Vraagstukken.

Leegwater.

Vrije Studie

„Sanctus Virgilius“. Bestuurssamenstelling.

Adresveranderingen.

BERICHT.

Bij het eindigen van den 17^{den} jaargang wordt aan de abonné's in herinnering gebracht dat losse banden voor dien jaargang bij den uitgever te bekomen zijn voor f 0.65, terwijl voor band en inbinden f 1.55 wordt berekend.

Bij den aanvang van den 18^{den} jaargang bestaat evenals vorige jaren gedurende October gelegenheid tot vooruitbetaling van het abonnement met f 3.--.

BERICHT. Ook ditmaal is het verschijnen van het S. W. vertraagd en wel in verband met de opening van het nieuwe Bibliotheekgebouw.

In het vervolg zal aan de bekende dagen streng de hand worden gehouden. Maandagmiddag moet uiterlijk de copie aanwezig zijn, zoodat het S. W. Donderdag kan verschijnen.

DELFTSCH STUDENTENCORPS.

Vrije Studie.

Een jaar geleden was door 't verdwijnen van zoovele Corpsleden een toestand van groote verwarring geschapen in het Delftsche vereenigingsleven. De toenmalige Almanak-Redactie kon er niet in slagen een volledige lijst van ver-

eenigingsbesturen samen te stellen; volledige besturen waren er niet. Maar nu, na een opgewekte groentijd is er voor het meerendeel der vereenigingen een tijdperk van vernieuwde bloei aangebroken. Ook Vrije Studie kan de vroegere gewoonte weer handhaven, en een reeks van lezingen geven.

Woensdag 20 October, des avonds om 8 uur, zal in de „Stads Doelen“, de bekende criticus voor nieuwere Fransche letterkunde, die in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag met veel succes lezingen hield:

de heer **Dirk Coster** spreken over „Gustave Flaubert“ een van Frankrijks grootste realistische romanciers, schrijver van Madame Bovary, Salammbô, la tentation de Saint Antoine.

Donderdag 28 October zal Dr. **A. W. van Renterghem**, directeur van de psychiatrische kliniek „Instituut Liébault“ een lezing houden over „Verlegenheid“.

In November komt waarschijnlijk Prof. Dr. **C. A. Verrijn Stuart** (Hoogleraar in Economie) te Groningen.

In December: Prof. Dr. **B. J. H. Ovink** (Hoogleraar in de Wijsbegeerte) te Utrecht.

Verder zal in de loop van het jaar de heer **I. Querido** een lezing houden voor Vrije Studie. Het bestuur is nog in onderhandeling met andere sprekers.

Bij de lezing van 20 November hebben alle eerste-jaars Corpsleden gratis toegang.

Introductiekaarten voor dames-ingeschrevenen en niet-ingeschrevenen aan de T. H. kunnen schriftelijk worden aangevraagd bij den Secretaris, Oude Delft 209.

VEREENIGINGSLEVEN.

R. K. Studentenvereniging „St. Virgilius“.

Op Donderdag 7 October sprak de heer H. J. Thunissen, b. i., oud-lid der vereeniging over „Michel Angelo“.

Spreker begon met in korte trekken de toestand der kunst in Italië te schetsen, waarin nog steeds Grieksche en Romeinsche tradities voortleefden, terwijl de schilderkunst een Byzantijnsch tintje had. Giotto was de eerste die met de oude manier brak, terwijl hem spoedig daarin zouden volgen Rafael, Fra Angelico en Michel Angelo.

Vervolgens vertelde spreker leven en werken van Michel Angelo aan de hand van het werk van diens leerling Vafari.

Michel Angelo werd in 1476 in de nabijheid van Florence geboren uit het adellijke, maar verarmde geslacht der Buonarrotti's. Reeds vroeg trok de jeugdige steenhouwersgezel de aandacht der kunstlievende Medici's door een zeer oorspronkelijk geconcipieerd Faunsmasker

Op 29-jarigen leeftijd werd hij, die reeds een grooten naam gemaakt had, naar Rome geroepen door Paus Julius II, bijgenaamd Terribile.

Bramante, die zich ook aan het Pauselijk Hof bevond, wilde zich den jongen meester aantrekken, maar diens onbuigzaam karakter en zucht tot kritiek deden hem met Bramante in vijandschap komen. Deze liet dan ook niet na tegen hem te intrigeeren.

Savonarola's strengen geest had ook op hem zijnen invloed uitgeoefend. Zijne Pietà was er een uitvloeisel van. Hierin had hij voor het eerst een groep geschapen, in tegenstelling met zijn voorgangers.

In zijn David culmineert zijn naturalisme, en eindigt 's meesters jeugdperiode, hetgeen spr. met afbeeldingen aan-toonde.

Niettegenstaande Bramante's kuiperijen, werd hem toch door den Paus opgedragen een praalgraf voor hem te maken.

Hiermede bezig zijnde, werd hem plotseling bericht, dat hij in ongenade was gevallen. Uit vrees voor zijn leven vluchtte hij naar Florence. De Paus, die spoedig spijt had, zond hem ijlboden achterna, doch tevergeefs. Eindelijk, toen Florence, hem uit vrees voor verwickelingen, hem naar Boulogna gestuurd had, had aldaar de verzoening met den Paus plaats.

In de nu volgende tijd valt de beschrijving van de wanden der Sixtijn'sche kapel.

Julius II stierf, doch het grafmaal werd niet geheel vol-eind, omdat de Paus Clemens IV hem aan zich bond door de opdracht voor verschillende kunstwerken.

Zoo maakte hij in dezen tijd de Mozes, en beschilderde hij het plafond der Sixtijn'sche kapel met het „Laatste Oordeel”. Vooral in het laatste werk komt de groote invloed uit, die Dante op Michel Angelo heeft gehad.

Zijn laatste werk was de koepel der Sint-Pieterskerk te Rome, die hij niet heeft mogen voleind zien.

Na een kleine uitwijding over de Barokstijl, Michel Angelo's stijl, sloot de heer Thunissen zijn interessante bespreking.

Met een kort woord bedankte de voorzitter den spreker en sloot de gewone vergadering.

GEDACHTEN EN GEDICHTEN.

Uit verre legerkampen.

III.

„Zoover moet je het brengen,” zei mijn broer F. vroeger altijd, „zoover moet je het brengen, dat je van niets meer je iets aantrekt.”

En nu ben ik zoover. Ik ben onder de vele slagen van rapporten en nota's heen nu totaal ongevoelig geworden. Ik heb nu voor de dienst een altijd zonnig humeur aangeschaft en met een blijmoedige glimlach ontvang ik elke nieuwe correctie van mijn blijkbaar zeer misdadige levens-gang. Ik berust met een iederen opvoedkundige meerdere tot wanhoop brengende apathie in de onvermijdelijkheid van mijn vele fouten, waarvan ik de zoo gewraakte nadeelen en de zoo zeker en reeds zoo lang geleden vastgestelde voor-deelen met de belangstelling van een buitenstaander beschouw.

Ja, de mysteriën van de militaire dienst zijn wonderbaar. Zoo zal een argeloos en geestdriftig vaderlander, die met een bril op de neus bij een kopje thee de noodzakelijk van de uitbreiding van den landstorm vol heilig enthousiasme bepleit zeker in mij een zeer laksch en zeer slecht militair zien, als hij bovenstaande bekentenis leest. De brave idealist! Hij weet niet wat dienst is en ik apprecieer zijn veroor-

FEUILLETON.

Studentenleven in het verre Westen.

V.

Ondanks de eenvoud, die het Amerikaansche Universiteitsleven in het algemeen en in het bijzonder dat in het Verre Westen kenmerkt, is dit toch niet minder vroolijk en opgewekt dan bij u in Holland het geval is.

Naast de groote Universiteitsclub, waartoe alle studenten behooren en die dus ook aller belangen behartigt, vindt men tal van andere clubs op verschillend terrein werkzaam. In de eerste plaats nemen de „Young Men's Christian Association” en de „Young Women's Christian Association” een belangrijke plaats in. Beide vereenigingen hebben een apart gebouw op de campus en een gesalarieerde secretaris, die den velen leden met raad en daad bijstaat. Niet alleen op christelijk, maar ook op maatschappelijk terrein bewegen zich deze vereenigingen.

Ze vormen bijv. zoogenaamde „employment offices”, door bemiddeling waarvan vele studenten aan een betrekking geholpen worden. Dan vormt bijna elke afdeeling of onderafdeeling een club als bijv. de „Chemistry Club”, „Forestry Club”, en de „Law Association” alsook de talenclubs (Engelsch - Duitsch - Fransch - Noorsch - Zweedsch - Spaansch - Italiaansch).

Al deze vereenigingen wijden zich natuurlijk aan hun bepaalde studie, maar geven ook tal van partijen, voeren toneelstukken op en houden gedurende den zomer hun

deeling. Maar tot zijn ontsteltenis zal ik hem moeten meedeelen, dat ik juist pas nu, — nu ik mijn broers vermelde militaire ideaal heb bereikt, een werkelijk goed militair ben.

Want niets is zoo noodig, dan zelfstandig zijn eigen persoonlijken weg te gaan door het dorre doolhof van doode voorschriften en geel-papieren orders. Niets is zoo noodig, dan eigen leven, frisch en echt gevoeld, in een leger als het onze.

Laat bij een uitspraak als deze elke Kommandanturslaaf rillen, nu zijn we nog niet in het land van de toekomst, maar in het land, dat zich zoo graag van die Tukomst zou willen ontdoen, al zijn wij nu gelukkig zoo ver, dat we ons van ergernissen als deze vodjes papier niets meer aantrekken. En met ons blijmoedig vermogen om alles te aanvaarden, zullen we, zooals we nu in loopgraven en nat stroo onze poker spelen, — later op het college van een professor in de staatswetenschappen opschrijven hoe mooi men in Hindenburgsland de rechte boomrijen plant in dikke, — verzeihen Sie, — in de breede Ringstraszen.

Maar voorloopig verdiepen wij ons in belangrijker gebeurtenissen als het niet behoorlijk brengen van den militairen groet. Want daarop volgt een straf, die elke denkbare zwaarte kan hebben; en als die licht is, beklagt de rapportmaker, en als die zwaar is, de gerapporteerde zich. En daaruit putten wij de onontbeerlijke stof voor de gezellige ruzie's in het militaire leven, die ons een onmisbare tijd-passeering zijn geworden. Het is een spel, dat zeker even klassiek is als het procederen van oude, rijke boeren-families en even amusant als ons oude-kinder-knibbelspel.

Maar het is een spel, dat men moet leeren. De nog onvast in zijn kistjes staande pas militair aangekleede landstorm-burger wordt er afschuwelijk door geïmponeerd. Hij is als een groen, die bijwoont, dat op de kroeg 's avonds laat gegokt wordt zonder geld op tafel en dat er dan ruzie komt. Trouwens de gemeene soldaat blijft bij het spel toch maar het eerstejaartje, dat onbegrijpelijk toeziet naar het besturenspel van de altijd in pandje gekleede high-life Corpsvoormannen, — juist zoo begrijpt de arme gewone soldaat niets van het commandospel van onze voormannen, het kader, in strepen en sterren gekleed.

Het kader speelt ons spel alleen maar en het is moeilijk, maar nu geloof ik toch wel het foeffe ervan altijd te kunnen toepassen. Ja, het was me vroeger wel gezegd door mijn broer F., maar wat doet een groen met baccarat-ondervinding van zijn vader?

Ik geloof, dat ik nu een hartstochtelijk speler zal worden, ik heb geleerd om rapporten en nota's te krijgen en te geven en ik geloof wel, dat ik nu weet, hoe ik me verder moet amuseeren tot den dag, waarop ik verrast van het spel zal opstaan met mijn inzet, eigen persoonlijkheid, en de winst voor de algemeene kas, — verhollandsching van ons militair-pruisisisme. Op dien dag zal het oorlog of demobilisatie zijn.

C.

pic-nics. In elke „High School” en Universiteit vindt men zeker één of meer „Debating Clubs” en een „Dramatic Club”. Verder blijven de jaargenooten zooveel mogelijk bij elkaar en ontstaan daardoor de vier groote groepen: Freshmen, Sophomores, Juniors, Seniors. Vooral de naijver tusschen de beide eerste groepen is bijzonder groot, wat dikwijls tot hevige botsingen aanleiding geeft, te meer waar op vele Universiteiten de „Freshmen” zich aan bepaalde regels en voorschriften moeten onderwerpen (bijv. groene petjes dragen op de campus en daar niet met meisjes loopen) en de „Sophomores” een soort politie-corps vormen, dat streng de hand aan de naleving dezer voorschriften houdt. Een onderdompeling in het meer of den grooten vijver is de straf, die het meest op overtreding volgt.

De Amerikaan houdt ontzettend veel van dansen en de kleine en groote bals, die gedurende één semester gegeven worden, zijn ontelbaar, bij welke gelegenheden altijd groote hoeveelheden „Ice-Cream” (roomijs) gegeten worden; doet er niet toe of het ook midden in den winter is. Aan al deze zgn. „Social events” nemen de professoren, waaronder meerdere dames zijn, een belangrijk aandeel en vooral de tegenwoordigheid van den president der Universiteit en zijn vrouw wordt op veel van deze avonden gevergd.

Een aardige dag, die den Hollander een goed idee geeft van den geest, die hier heerscht, is de zgn. „Campus day”. Alle profs en studenten verschijnen 's morgens vroeg op de campus in werkcostuum, d.w.z. dat boorden, manchetten, witte gestijfde overhemden, enz. absoluut verboden kledingstukken zijn. En, om U de waarheid te zeggen, er zijn er vele, die zich in hun sport- of arbeiderspakje veel lekkerder voelen, want ze hebben toch dikwijls een goed deel van hun leven op een farm gesleten. Het doel van den dag is den

Naar aanleiding van de wereldoorlog.

Een vol jaar duurt reeds de oorlog, de massale vernietiging van mensenlevens, waartegen ieder gevoel van menselijkheid in verzet komt. Machtelozer, nietiger dan door dit feit kan een mens zich niet voelen. Al onze haat, al onze afschuw, al ons vurig willen, onze zekerste overtuiging, al ons doen, denken en voelen, het betekent niets, absoluut niets in het wrede wereldgebeuren. Het lijkt onwaarschijnlijker dan ooit in de mensenwereld nog schoonheid en geluk te vinden. Overal toont de werkelijkheid zich zó ellendig, bruut, beestachtig, dat het schier waanzinnig lijkt nog te hopen, nog idealen van een betere toekomst, waar liefde leven kan, met zich rond te dragen.

Het is alsof er een scherpe scheiding in ons leven is gekomen door de felle oorlogsgebeurtenissen. Hoeveel, dat schoon en sterk scheen, is gebleken voos te zijn. Hoeveel blij vertrouwen is tot droeve twijfel vergaan. Hoeveel bittere teleurstelling hebben we gevoeld, toen onze innigste hoop ijdel bleek, toen, waar we ons vertrouwen op hadden gevestigd, onbetrouwbaar bleek.

Hoe diep moet dit gevoeld worden door ieder die heeft meegeleefd met een beweging als de sociaal-demokratie, welke zoveel ogenblikken van meeslepend enthousiasme heeft gebracht, toen de beste neigingen in de mensen: menselijkheid, gemeenschapszin in volle pracht opbloeden, veelbelovend als eerste lente-bloemen.

Welke socialist herinnert zich niet het gevoel van onuitsprekelijk geluk toen tot ons kwamen de schone woorden van broederschap, gesproken in de Dom van Bazil, nadat met plechtig klokgelui was aangekondigd het internationale sociaal-demokratiese kongres voor de vrede. Men voelde toen het internationalisme als hoogste uiting van menselijkheid, als opperste schoonheid.

De oorlog kwam... en heeft alles, alles vernietigd. Van de Internationale bestaat nog slechts de naam. En de mensen, die daar in Bazil plechtig samenkwamen om hun mooiste gevoelens te uiten, zij vermoorden elkaar reeds een vol jaar en met van waanzin vertrokken monden roepen zij hun volgelingen „een volhouden tot het uiterste” toe. Dit, deze verzaking van hoogste idealen, behoort tot het bitterste wat de oorlog ons doet beleven. Deze morele inzinking, dit verloochenen van een zo schoon verleden bij vele sociaal-demokraten, dit bekrompen nationalisme bij een beweging die met recht trots was op haar internationalisme, dit kan niet anders zijn als een huiveringwekkende ondergang.

Wie nog hoop heeft, nog idealisme, kan met de officieele soc.-dem. partijen deze hoop, dit idealisme niet verenigd denken.

Zij, die nu de leuze „voor het vaderland” aanheffen en geen enkele ernstige poging doen om met de makkers van over de grenzen samen te werken voor de vrede, zij, die de belangen van de arbeidersklasse zien als één met die van hun zg. vaderland en niets hogers meer schijnen te kennen, dan „hun” vaderlandse legers te doen zegevieren ten koste

campus te verfraaien en verbeteren. Onder toezicht van een der populairste profs, den generaal, en zijn officieren, professoren en studenten, worden nieuwe wegen door het bos gehakt, grasvelden van onkruid gezuiverd, oude wegen verbeterd, enz. enz.

De meisjes zorgen er voor dat, als het toch ook voor zooveel ongewone en zware werk zijn invloed op de magen doet gevoelen, op de groote open grasvelden lange gedekte tafels klaar staan met het resultaat van hun wrochten en arbeiden gedurende de morgenuren. Ook vormen ze een Roode Kruis-afdeeling, die altijd eenige gevallen te behandelen krijgt, al zijn ze dan ook meestal niet van zeer ernstigen aard.

Aan alle Universiteiten in de Unie studeeren veel uitheemsche studenten. Vooral Hindoes en in het Westen Japaneezen. Aan dit feit heeft de Vereeniging van Cosmopolitan Clubs zijn ontstaan te danken. Aan elke groote Universiteit is een „chapter” van deze vereeniging gevestigd. Soms wonen deze „foreign Students” in één huis tezamen, altijd hebben ze tenminste een clublokaal voor hunne vergaderingen. Hun motto „Humanity above the Nations” zegt den lezer waarnaar zij streven. Als ik mij niet vergis heeft een der voormannen dezer Vereeniging, de heer Daz, een Hindoe, de Hollandsche Universiteiten bezocht om de studenten op te wekken aan de „International Student Conference” deel te nemen, die gedurende dezen zomer te San Francisco gehouden werd.

Het is opmerkelijk hoe vertegenwoordigers van de meest verwijderde volkeren in deze Cosmopolitan Clubs warme vriendschap sluiten.

Ook landgenooten vinden elkaar in deze clubs terug en zij, die nog wel de moedertaal spreken, maar reeds in

van het vaderland van hun vroegere „broeders”, zij, de kortzichtige nationalist, de sociaal-imperialisten, die voor de bloei van het nationale kapitalisme vechten, in plaats van tegen het kapitalisme, zij, de tegenwoordige soc.-dem. leiders als Scheideman, Heine, Davied, Legien in Duitsland, Guesdes, Vaillant in Frankrijk, Henderson, Thomas in Engeland, Van der Velde in België en hun volgelingen, hebben als sociaal-demokraten afgedaan voor wie nog revolutionair denkt en voelt. Voor hem zal door de gebeurtenissen een diepe kloof zijn ontstaan tussen eigen idealen, eigen dadendrang en de officieele soc.-dem. partijen. Vurig zal hij hopen op, in spanning uitzien naar verschijnselen, die duiden op een revolutionaire gezindheid bij de arbeiders, welke na de oorlog de tegenwoordige soc.-dem. politici als leiders zou wegvagen. Doch met zekerheid valt nu niet veel te zeggen. Hoeveel hangt af van de loop der militaire gebeurtenissen? Hoe zullen de arbeiders terugkeren van het oorlogsterrein, als gedemoraliseerden, geschikt voor de slavernij van zeker nieuw-opstrevende reaktie, of als van wraak vervulden, tot revolutiedaden geharde en geoefende strijders voor hun eigen, hun klassebelangen?

Er valt hier slechts machteloos te wachten. Alle zekerheid is ons ontvallen, voor wat betreft de direkte gevolgen van deze oorlog.

Maar onze sympathie kan nog slechts zijn bij een klein deel van de vele mensen, die zich soc.-dem. noemen, bij de uiterst-linkse oppositiefractionen, in de Duitse partij vertegenwoordigd door Rosa Luxemburg en Clara Zetkin, beide door de Duitse overheid in de gevangenis geworpen, zonder fel verzet van hun partijgenoten; bij de Russiese soc.-dem., waarvan velen in Siberië een vreselijke dood sterven, die hen tot martelaars voor het socialisme maakt; bij de Serviese en Italiaanse soc.-dem., die stand hielden op de bres van het internationalisme.

En in Nederland, waar de S. D. A. P. bij voorbaat al de landsverdediging aanvaardde op het kongres te Arnhem, waar deze partij zich steeds meer regeringspartij voelt en zelfs voor een „Godsvrede” te vinden was, waar het dagblad „Het Volk” iedere principieel soc.-demokratiese propaganda achterwege laat, waar de S. D. A. P. in moreel en revolutionair opzicht de geest van de groote Duitse partij volkomen weerspiegelt, daar kan voor de soc.-dem., die nog iets van de toekomst hoopt en verwacht, nog slechts plaats zijn bij een kleine, maar principieele groep, de S. D. P. (Sociaal-Demokratiese Partij).

Nog een opmerking over de verenigingen, die de studenten nader tot het socialisme willen brengen, in Delft de Soc.-Dem. Studentenclub. Zo onnut als ik altijd een neutrale vereniging, waar sprekers van iedere richting elkaar komen bestrijden, heb gevonden, omdat zij het enige nodige, het wekken van belangstelling, het prikkelen tot studie, door noodwendig elkaar afbreken en kleineren, eerder benadelen, dan bevorderen, zoo onnut lijkt me nu een soc.-dem. stud.-club, die soc.-dem. van verschillende richting, van sociaal-imperialisten tot revolutionairen, in alle schakeringen voor

Amerika geboren zijn, hebben gelegenheid de kennis dier taal door omgang met pas aangekomenen verder te ontwikkelen. Zoo kwam ik hier in onze Cosmopolitan Club in aanraking met zgn. Michigan-Hollanders, die, hoewel ze nooit in Nederland geweest waren, de taal toch vrij goed spraken. Meestal gevoelen deze in Amerika uit vreemde ouders geboren kinderen zich al gauw veel meer Amerikaan dan Europeaan of Aziaat en de moedertaal, die ze gedurende hun jeugd gesproken hebben, ja, welke ze meestal kenden voor de Engelsche, wordt helaas heel dikwijls verwaarloosd en vergeten.

Om U een idee te geven uit welke elementen zoo'n club bestaat, geef ik U hier de nationaliteit van de nieuwe bestuursleden, die aan het eind van elk seizoen voor het volgende gekozen worden.

President: Hollander.
Vice-President: Chinees (hier geboren).
1e Secretaris: Noor (hier geboren).
2e Secretaris: Syriër
Alumni-Secretaris: Noor.
Penningmeester: Japanees.
Redacteur: Zweed.

Nog een ander voorbeeld wil ik U geven, hoe cosmopolitisch het er hier uitziet. Verscheidene colleges in de rechten worden bijv. bijgewoond door een Neger, een Indiaan, een Syriër, een IJslander en een Hollander. En gemeedelijk zitten deze menschen naast elkaar — ik, als Hollander bijv. tusschen den Indiaan en den Syriër — alsof niets hen scheidde, alle zich thuis gevoelende in dit nieuwe land, dat alleen de Indiaan zijn vaderland kan noemen.

(Slot volgt).

J. W. PRINS.

een nog weinig belangstellend publiek doet optreden. Hier van verwacht ik voor de mening, die mij de juiste lijkt, zo goed als geen resultaat.

Mogen de gebeurtenissen na de oorlog indrukwekkend genoeg zijn om ons allen overtuigend te leren, wat nog waarde heeft in de mensenmaatschappij om gelukkig voor te kunnen strijden.

A. F. BAKHOVEN JR.

STUDIEBELANGEN.

Centrale Commissie.

Door de Centrale Commissie van Studiebelenen is in het laatste nummer van het Studenten-Weekblad vóór de zomervacantie, een opgave gedaan van tentamens, welke door de Hoogleraren der Technische Hoogeschool zullen worden afgenomen aan gemobiliseerde studenten.

Daarin komt het volgende voor:

„Sub-Afdeeling Electrotechniek”:

„De hoogleraren zijn niet genegen tentamens aan gemobiliseerden af te nemen.”

Dit toch, is door een misverstand een absoluut verkeerde voorstelling geworden van hetgeen de secretaris der Sub-Afdeeling, Prof. Hallo, de Centrale Commissie heeft mede gedeeld.

Prof. Hallo deelde mede, dat, gezien het geringe aantal gemobiliseerde electrotechnische studenten, het niet noodig werd geoordeeld, een officieele regeling van tentamens vast te stellen.

Eventuele tentamens, of regeling van exameneischen enz., worden voor ieder gemobiliseerd student afzonderlijk beoordeeld, elk geval zal dus opzichzelf beschouwd worden.

DE CENTRALE COMMISSIE.

Delft, 2 October 1915.

BOEKBEOORDEELING.

HET ZIEN VAN KUNSTWERKEN, door E. KOREVAAR—HESSELING. Uitg. Techn. Boekh. & Drukkerij J. WALTMAN JR., Delft 1915.

In de zomermaanden kwam dit boekje van mevrouw Korevaar—Hesseling bij de Technische Boekhandel uit. Dat de firma Waltman zoo'n uitgaaf aandurfde is op zichzelf al een verblijdend verschijnsel, want het bewijst gelukkig dat in ons Delft, waar de techniek toch hoogtij viert, de kunst niet geheel verwaarloosd wordt. Dank zij het streven van H. P. Bremmer e.a. is er tegenwoordig een gezonde belangstelling in kunst en het zien en beoordeelen van kunstwerken gaande, ook in die milieu's waar vroeger dit alles als een onbekende grootheid fingeerde. Elke aanvulling op dit gebied komt ons dus zeer gewenscht voor en het te bespreken werk is ongetwijfeld als zoo'n aanvulling te

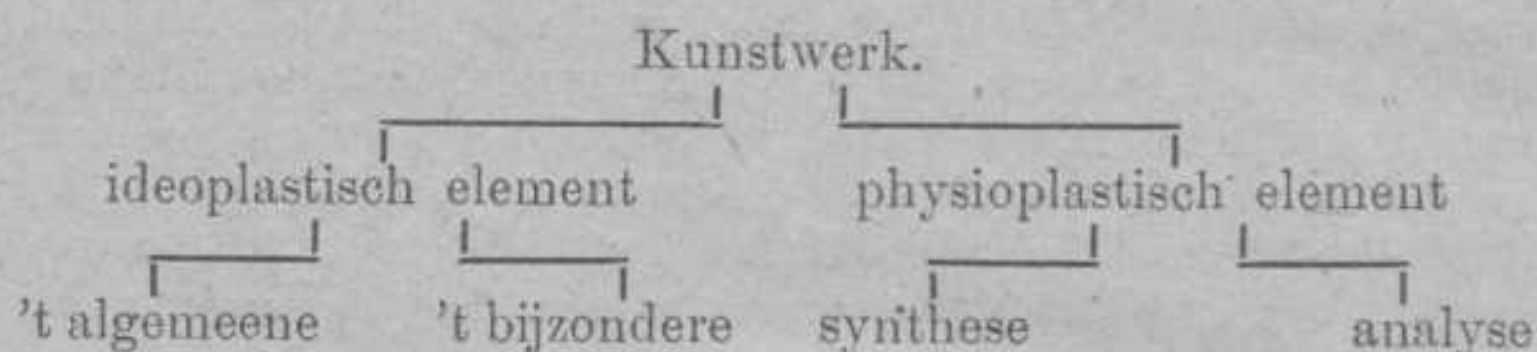
beschouwen. Toch is het jammer dat mevrouw Korevaar zich zoo bepaaldelijk tot de beeldende kunst beperkt heeft. Juist de algemeenheid van hare theorieën treffen en zouden die theorieën ruimer genomen, niet evenzeer van toepassing op muzikale en dichterlijke uitingen zijn geweest?

Maar hoe dit ook zij, de schrijfster heeft een prettige populaire en overzichtelijke beschouwing gegeven van dit actuele onderwerp.

Terecht verdeelt zij de beschouwers van kunstwerken in 1e. „gevoeligen”, die onberedeneerd, maar spontaan kunnen genieten; 2e. „pluizers” die de oorzaak wenschen na te speuren van hunne emotie's en 3e. zij, die de gave der aanschouwing missen.

Voor de beide laatste categorieën is het, dat mevrouw Korevaar haar werk bedoeld heeft, al kunnen ook de eersten van haar leeren. Immers wanneer men zich naast de directe emotie, ook nog rekenschap zal kunnen geven van de oorzaken dezer emotie, zal het kunstgenot daardoor verdiept en versterkt worden.

De schrijfster maakt aan de hand van een kleine twintig kunstwerken, meest schilderijen, die voor dit doel gunstig zijn gereproduceerd en gemakkelijk te raadplegen, hare methode duidelijk. Een klein schema geeft onmiddellijk weer hoe of de stof verdeeld wordt:

De verschillende analyses van de kunstwerken worden natuurlijk volgens dit schema behandeld. Er schuilt ons inziens echter een groot gevaar in het behandelen van een zoo individueele beschouwing op deze wijze. Men krijgt al gauw de indruk dat als het receptje maar gevolgd wordt, men de diepste diepten van des kunstenaars gevoelsuitingen al doorgrond heeft en niets is toch minder waar dan dat. Het gevaar echter kan men gemakkelijk ontgaan als men de methode maar toepast voor de eerste orienteering; daarna moet het individueele oordeel toch den boventoon gaan voeren. Terecht zegt mevrouw K. op bldz. 6: „Het zal natuurlijk afhangen van het karakter, van de gehele natuur van de kunstenaar, door welke dingen hij ontroerd zal worden.” (Men ziet dat de schrijfster een nieuwe spelling huldigt). Maar dit geldt toch ook voor een ander mensch in casu den beschouwer! Een volledig oordeel kan alleen tot zijn recht komen, als men eigen individualiteit niet uitschakelt.

Men kan met de schrijfster verschillen van opinie over de belangrijkheid en de waarde van de door haar gekozen schilderijen, dat zij echter een duidelijk beeld geeft van haar theorieën, zal een aandachtig lezer moeten erkennen.

Het boekje, goed van druk en afwerking, zal inderdaad velen iets nieuws geven en menigeen ten nutte zijn.

J. G. LE R.

(Zie verder Tweede Blad).

ADVERTENTIEN.

S. VAN DER MAREL

CHOORSTRAAT 11 TELEFOON 203

Speciaal adres voor:

fijne Roomboter

en prima

oude en jonge Kaassoorten

OUDE DELFT 120 - DELFT.

Uitzending van Dinners.

Levering van Schotels.

Dagelijks verkrijgbaar de bekende NASSI GORENG.

Aanbevelend,

Oude Delft 120 :-: Chr. F. RÜTER.

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 15 OCTOBER 1915. No. 3.

TECHNISCHE HOOGESCHOOL.

De opening der nieuwe Bibliotheek.

Ons was ter oore gekomen dat in besloten kring i.l. Dinsdag het nieuwe bibliotheekgebouw plechtig zou worden geopend. Bescheiden zijn we er binnengedrongen, vriendelijk werden we er toegelaten, maar — prettig is het niet ergens op deze wijze ongevraagd te moeten komen. En toch, zouden werkelijk de studenten zóó weinig met die openingsplechtigheid te maken hebben? Wel waren Senaat en Bondsbestuur genoodigd, maar daarmee alleen zijn de studenten niet bekend gemaakt met de voor hen toch zoo gewichtige gebeurtenis.

Tegen elf uur hadden de genoodigden zich verzameld in de docenten-leeszaal. De heer Dr. J. L. Cluysenaer, c.i., voorzitter van het College van Curatoren, sprak een openingsrede uit en deze juist gaf ons aanleiding om op den volgenden tekst aan te dringen, immers voor een deel is zij tot de studenten gericht. Voor hen toch is dit nieuwe gebouw in de eerste plaats een groote aanwinst. Hebben niet velen onder ons het gemis van „hun bibliotheek” reeds terdege gevoeld in de enkele weken dat ze haar moesten missen?

Thans is de nieuwe omgeving gereed en zullen we ons moeten wennen onze schreden niet meer naar het drukke middelpunt op het Oude Delft te richten, maar we zullen onzen weg zoeken over Verversdijk en verdere straten en straatjes naar den nieuwen ingang. Moge hier in de toekomst nog het een en ander geruimd worden, zoodat de rommelige omgeving in overeenstemming wordt gebracht met de waardigheid van dit nieuw complex gebouwen.

Een tipje van het gordijn wordt ons thans opgelicht; we kunnen ons verdiepen in een heerlijk toekomstbeeld, n.l. zooals de T. H. zal zijn, wanneer wij allen hier zijn verdwenen. Niet alleen in het uiterlijke van de bibliotheek is veel veranderd, ook het inwendige brengt allerlei nieuws. Het was noodig de boekerij af te scheiden van de leeszaal en van nu af aan zullen we in de ruime hal ons boek in de catalogus opzoeken, ons begeven naar een der drie leeszalen en daar wordt ons het gewenschte exemplaar gebracht. —

Mogen ook wij studenten hier nog de stille wensch uitspreken, dat voldoende gelden beschikbaar zullen komen om met kracht het aanvullen van boekerij en personeel mogelijk te maken. Slechts dan zal in dit gebouw het goede tot zijn recht komen.

Thans volgen hier de woorden, uitgesproken bij de openingsplechtigheid.

REDE GEHOUDEN BIJ GELEGENHEID VAN DE PLECHTIGE OPENING VAN HET NIEUWE BIBLIOTHEEKGEBOUW

DOOR

DR. J. L. CLUYSENAER, C. I.,
VOORZITTER VAN HET COLLEGE VAN CURATOREN,
OP DINSDAG 12 OCTOBER 1915.

Dames en Heeren.

Ik heet U allen welkom; dank aan hen, die gehoor gaven aan de uitnodiging van Curatoren om tegenwoordig te zijn bij het in gebruik nemen van het gebouw tot huisvesting van de bibliotheek van de Technische Hoogeschool.

De tegenwoordigheid van het Dagelijksch Bestuur der Gemeente beschouwen wij als een gewaardeerd getuigen van den band tusschen Delft en de Hoogeschool; de Gemeente beschouwt zich één met die Inrichting van Hooger Technisch Onderwijs nu bijna drierde gedeelte eener eeuw daar gevestigd.

Het feit zoo even genoemd, het in gebruik nemen der bibliotheek is voor de Hoogeschool niet zonder beteekenis.

Immers in April 1908 is door Curatoren aan de Regeering een „systematisch werkplan” aangeboden; dit werkplan gaf een overzicht met begroting van de gebouwen en inrichtingen noodig geacht ter voorziening in de meest dringende behoeften der Hoogeschool.

Heden — ruim zeven jaren later —, wordt het eerste gebouw, naar aanleiding van bedoeld schema opgericht, in gebruik genomen.

De boekenschat der Hoogeschool, in verschillende gebouwen ondergebracht, hier en daar op stapels gezet, onvoldoende toegankelijk, bezwaarlijk te raadplegen, — heeft eindelijk een in alle opzichten behoorlijk „tehuis” gekregen.

Een onderzoek naar de oorzaken van dezen tragen gang van zaken is niet noodig; slechts wordt het verlangen geuit, dat ter bevoegder plaatse meer doordringe de beteekenis van hooger technisch onderwijs voor Nederland in en buiten Europa.

Heden past slechts een woord van dank, voor hetgeen thans wordt geboden, aan allen die tot de stichting hebben medegewerkt, aan de Regeering en haar organen.

Die dank gelde in niet geringe mate geachte heer J. A. W. Vrijman, U en Uw staf. Gij hebt als rijksbouwkundige de bouw van de bibliotheek met zekere voorliefde behandeld.

Ik ben overtuigd dat straks, na bezichtiging der inrichting, de aanwezigen de wensch zullen deelen, dat het U moge gegeven zijn, alle in het werkplan omschreven gebouwen tot stand te brengen. Dit belang der Hoogeschool is veilig in Uw handen.

Onder hen, die den Rijksbouwkundige hier ter zijde stonden, moge met name worden aangeduid de districtsbouwkundige J. M. de Groot en de met het dagelijksch toezicht belasten opzichter D. H. Everse; wij zijn hun dank schuldig voor de toewijding en zorg, waarvan menig onderdeel getuigt. De hoofdaannemer C. Nieuwenhuijse zij met eere genoemd.

Zeer geachte Bibliothecaris.

Welkom in Uw nieuw boeken-huis.

Jaren lang hebt gij, Mr. H. H. R. Roelofs Heyrmans, U moeten behelpen in beperkte ruimten; het was U niet mogelijk de bibliotheek tot haar recht te doen komen; thans zijt gij daartoe in alle opzichten in staat gesteld.

Moge U gegeven zijn een reeks van jaren hier te arbeiden, in vriendschappelijke samenwerking met hoogleraren en met allen bij het onderwijs betrokkenen, ten nutte van de bezoekers.

Volbreng met opgewekt gemoed uw veelzijdigen arbeid, tot eigen voldoening. Ongetwijfeld zult gij bezwaren van velerlei aard moeten overwinnen. Op de medewerking van Curatoren, voor zooveel in hun vermogen is, kunt gij daarbij rekenen; zij vleien zich, dat de Regeering met ruimer hand dan tot heden aan de behoeften der verzameling zal kunnen tegemoet komen.

Dames en Heeren studenten.

Zelden zijn Curatoren met U samen; de ongezochte gelegenheid, welke de opening der bibliotheek biedt, enkele woorden tot U te richten, blijve niet ongebruikt.

Bovendien — wij zijn hier op neutraal terrein; de bibliotheek toch is niet bestemd voor één faculteit; zij dient voor alle afdelingen, zoowel studenten en docenten, als het technisch publiek.

Elk Uwer heeft, ongetwijfeld zelfbewust, de richting Uwer studie gekozen; gij allen zijt nog op het pad, dat tot het diploma moet leiden; de een moge eerst aanvangen, de ander het doel nabij zijn, geen Uwer — zelfs niet zij, die het einde der academische studie naderen, overzien het gekozen arbeidsveld, veel minder het onbegrensde terrein der techniek.

De techniek, welke groote beteekenis de laatste maanden meer dan ooit in ruimen kring wordt erkend, is strikt genomen de toepassing der natuurwetenschappen op alle richtingen en onderdeelen van den menschelijken arbeid, op de voortbrenging.

De geleerde, wiens streng wetenschappelijke studiën de natuurwetten in hare werkingen leert kennen, ontleden en in scherp opgebouwde formules vastlegt, moet de hand reiken aan den technikus. De studie van eerstgenoemde en de praktische toepassing door den ingenieur zijn te beschouwen als een bundel evenwijdige, gelijk gerichte krachten.

De techniek kan niet meer berusten op bloote empirie of op overlevering; slechts zelden is vooruitgang te danken aan den zoeker, die tastenderwijze langs empirischen weg te werk gaat.

Dat antithese zou bestaan tusschen praktijk en theorie wordt beslist ontkend; immers „praktijk” is de ervaring van den enkeling, „theorie” die van velen, vaak nog geschild en geklasseerd.

De Technische Hoogeschool biedt in groote verscheidenheid en in overvloed theoretisch onderwijs, ingericht overeen-

komstig de eischen der praktijk. De leerstof in de hoorzalen aangeboden, wordt in de tekenzalen verwerkt; de laboratoria geven in ruime mate gelegenheid om de natuur in hare werkingen te leeren kennen, experimenteerend waar te nemen, te onderzoeken.

De Hoogeschool geeft slechts de grondslagen, waarop later kan worden voortgebouwd; geleeraard wordt methodisch te arbeiden. Geregeld bezoek van colleges, tekenzalen en laboratoria is onmisbaar, zal de ingenieur behoorlijk onderlegd in het door hem gekozen onderdeel der technische wetenschappen, zijn loopbaan aanvangen.

Dan toch moet hij voorbereid zijn tot richtige oplossing van de verschillende vraagstukken, welke hem zullen worden voorgelegd; het ontwerp, de gekozen methode, de gedachte handelingen of bewerkingen moet hij toetsen aan de gestelde eischen; gestreefd moet worden naar het maximum rendement.

Onze Hoogeschool moge niet volmaakt zijn, leerkrachten en hulpmiddelen nog voorziening eischen, de Regeering zal niet in gebreke blijven om aan te vullen wat ontbreekt, zij 't in een tempo, dat vaak langzaam schijnt.

De student, die zijn welbegrepen belang erkent, neemt tot zich wat de Hoogeschool in ruime mate geeft; de ervaring zal getuigen, dat de hier verworven kennis vasten steun geeft bij de intrede in het maatschappelijk leven.

Gedurende de geheele loopbaan is voortgezette studie onmisbaar; de technische wetenschappen kennen geen stilstand; de ingenieur moet zich beschouwen als een reiziger in een sneltrein, die zich met toenemende snelheid beweegt.

Wanneer — moge 't spoedig zijn — de thans allerwege ontworpen voortbrenging tot normale toestanden zal zijn teruggekeerd, zal waarschijnlijk de Nederlandsche ingenieur zijn arbeidsveld verruimd zien. In grooter aantal, dan reeds thans 't geval is, zullen de Nederlandsche technici uitwerpen over verschillende deelen der aarde.

Nederlandsche technici, gesteund door Nederlandsche kapitalisten zullen ongetwijfeld in den vreedzamen strijd der volken op menig gebied terrein kunnen winnen.

Gij jongeren, zult daarbij geleidelijk de plaats der ouderen moeten innemen.

De overwinning is verzekerd aan hen, die beschikken over ruime kennis, over toewijding en volharding.

De hooge ernst der tijden, welke wij thans doorleven, doet mij een beroep doen — Dames en Heeren studenten — op uw levensmoed, uw levenskracht, uw besef van eigenwaarde, uw gemeenschapszin, ja — op Uw vaderlandsliefde!

Zorgt behoorlijk te zijn voorbereid voor de schoone taak, die U wacht; mocht de arbeid soms zwaar vallen — herinnert U dan de Koninklijke woorden onzer geëerbiedigde Landsvrouwe; „daartoe reeds thans alle krachten in te spannen schijnt onafwijsbare plicht.”

Ik verklaar namens Curatoren het gebouw der bibliotheek overgenomen, overgedragen aan de bibliothecaris, de verzameling voor de bezoekers geopend!

REDE GEHOUDEN BIJ GELEGENHEID VAN DE PLECHTIGE OPENING VAN HET NIEUWE BIBLIOTHEEKGEBOUW
DOOR

MR. H. H. R. ROELOFS HEYRMANS,
BIBLIOTHECARIS, OP DINSDAG 12 OCTOBER 1915.

Hooggeachte Heer CLUYSENAER,

Wanneer U het mij vergunt een oogenblik het woord te voeren moet ik beginnen U dank te zeggen voor de woorden tot mij gesproken, en U de overtuiging geven van de groote erkentelijkheid, die mij en het geheele Bibliotheekpersoneel beheerscht voor hetgeen Curatoren hier hebben tot stand gebracht.

Het moet wel een lust zijn om in zulk een gebouw te werken. Dat is wat anders dan ginds in de bovenzalen en vertrekken en vertrekjes van het Hoofdgebouw. Wat is er jaren naar uitgezien.

Wie in het Gedenkboek der Koninklijke Academie en Polytechnische School het stuk over de Bibliotheek gelezen heeft, zal hiervan wel overtuigd zijn.

De geschiedenis van de Bibliotheek toch is een geschiedenis van lijden en van strijd, een lijden waaraan nu gelukkig een eind is gekomen, waar ze eindelijk is verlost uit de haar zoo knellende boeien.

Laten we in het kort even die geschiedenis nagaan. Bij de oprichting der Kon. Akademie uit de particuliere verzameling

van Staatsraad Lipkens bijeengebracht, later vermeerderd met eenige andere boekeries, was haar begin, hoewel niet onbelangrijk, toch uiterst bescheiden van omvang.

In de eerste jaren van haar bestaan en later nog meer, werd zij weinig gesteund. Wat moest ze van weinig leven. Van bezoldigd personeel geen sprake, bijzondere subsidie werd niet verleend en alzoo kon van aankoop en uitbreiding, weinig, soms in het geheel niets komen. Gelukkig was het nog maar, dat het Koninklijk Instituut van Ingenieurs van zijn oprichting af tot aan zijn overplaatsing naar den Haag zijn boekerie ook in de Kon. Akademie had.

De eerste bezoldigde ambtenaar werd aangesteld in 1858: een jongmensch, belast met het dagelijksche toezicht en de uitgifte der boeken Hij ontving daarvoor een salaris van f 100.— 's jaars, geen schitterende bezoldiging voorwaar, maar teeknend voor de bijzondere zorg, waarin de Bibliotheek mocht deelen. Al heel spoedig werd dan ook gevoeld, dat het zoo toch wel wat al te gek was. In een brief op *Oudejaarsavond* van 1859 (of deze dag met bijzondere bedoeling uitgekozen was, weet ik niet) aan Z.Exc., den Minister van Binnenlandsche Zaken luidt het:

„Het gevolg hiervan is meer dan treurig te noemen, dewijl bedoeld jongmensch nauwelijks in staat is om de boeken in de catalogus op te zoeken en aan te geven. Bij een inrichting van onderwijs als de Delftsche Akademie dient men noodwendig iemand in de Bibliotheek te hebben die van de nieuwe zaken op de hoogte is en die in de Bibliotheek hulp kan verschaffen. Zonder dat zal men de studenten er geen gebruik van zien maken en verliest de boekerie haar geheele waarde”.

Dit schrijven heeft blijkbaar succes gehad, want reeds 20 Januari 1860 werd in den persoon van den heer D. Buddingh, leeraar aan de Akademie, iemand aangesteld als vast bibliothecaris.

In 1864 — ieder Uwer weet het — werd de Koninklijke Akademie bevorderd tot Polytechnische School, maar een bibliothecaris werd niet benoemd: „het ambt verviel” zegt het archief en zelfs verloor de Bibliotheek een deel van haar inhoud; het gedeelte behoorende aan de Indische Afdeling der Akademie ging naar Leiden.

Eerst 7 November 1864 werd weer officieel een bibliothecaris aangesteld en wel de aan de P. S. benoemde hoogleeraar F. J. van den Berg, een naam, dien we om de bijzondere zorg door dezen aan de Bibliotheek gewijd, met eere noemen.

Onder zijn beheer kreeg de Bibliotheek de plaats, die ze tot heden had: de bovenvertrekken van het Hoofdgebouw werden tot leesalen ingericht.

Gelukkig dat deze overplaatsing gelegenheid gaf tot verbetering van den inderdaad treurigen toestand. Of is het niet treurig te noemen, als er van getuigd moet worden:

„Vele tijdschriften, die vroeger voor rekening van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken ten behoeve der Octrooien werden aangekocht, waren tengevolge van de vermindering der fondsen, sedert Januari 1863 en 1864 opgehouden in te komen. De in twee deelen kwarto geschreven catalogus der Bibliotheek opgemaakt in 1857 (vóór dien tijd bestond er in het geheel geen, slechts was er een lijst van ingekomen werken) was na dien tijd niet geregeld bijgehouden. En eindelijk was er sinds de oprichting der Bibliotheek aan bindwerk bijna niets gedaan, zoowel wat de jaargangen en tijdschriften betreft als de nieuw aangekochte boekwerken.

Natuurlijk was haar omvang toen nog niet groot. Uit een opgave in het Gedenkboek blijkt, dat ze bestond uit 2440 nummers (ongeveer 10.000 banden).

De meeste vakken waren hoogst gebrekkig vertegenwoordigd, en het getal periodieken bedroeg 90.

Zooveel doenlijk — gerekend met de kleine som voor aankoop en onderhoud, waarover te beschikken was — heeft Prof. Van den Berg de toestand verbeterd en er van gemaakt, wat er van te maken viel.

Van veel belang was de totstandkoming onder zijn beheer van een systematische Catalogus, zeker een heel werk, waar een stelsel van indeeling geheel vernieuwd werd. In 1867 was dit werk gereed en werd de catalogus, zooals de bezoekers van de bibliotheek dien ook thans nog steeds kennen als „de gedrukte catalogus”, door de goede zorgen van den conservator der Leidsche Universiteitsbibliotheek P. A. Tiele gedrukt en uitgegeven.

In 1873 kwam hierop het eerste vervolg, tweede enz. zijn nooit verschenen

Over de inrichting der catalogus wijd ik verder niet uit: ze was in de gegeven omstandigheden de aangewezen.

Gelukkig werd eindelijk ingezien, dat een afzonderlijk ambtenaar (Prof. Van den Berg was in de eerste plaats

nog hoogleeraar) nu niet langer mocht ontbreken. 1 December 1874 werd als zoodanig benoemd de heer J. F. L. Schneider, die het ambt van Bibliothecaris tot 1 Sept. 1904, dus bijna 30 jaren heeft vervuld.

Nu kon er iemand zijn zorg uitsluitend aan de Bibliotheek wijden. Het ging dan ook beter: bestendig breidde deze zich uit en met de uitbreiding deed zich weldra de behoefte aan een nieuwe indeeling gevoelen. Spoedig echter bleek, dat en voor flinke groei en voor catalogiseering de ruimte ontbrak.

Reeds in 1879 en later in 1882 moest op dezen gebrek- kigen toestand in dit opzicht gewezen worden: „De bezwaren, welke onvoldoende ruimte, ongeschikte ligging en verdeeling der zalen teweeg brengen en waardoor het geregeld gebruik wordt belemmerd, kunnen slechts met groote nadruk worden herhaald. In de bibliotheek wordt het gemis aan bergruimte hoe langer hoe moeilijker. Een afdoende verbetering in dezen onbevredigenden toestand wordt onvermijdelijk.”

En dan begint het: als de klacht eenige malen herhaald en steeds dringender wordt, wordt er eenige ruimte verkregen, door het bijtrekken van een Collegiekamer (van zalen kon toen kwalijk gesproken) of een ongebruikte woning, en dan loopt het weer een tijdje. Is de nieuwe ruimte vol dan maar weer klagen en vragen en aandringen . . . totdat er niet langer weerstand aan is te bieden en zelfs bedsteden, keukens enz. in gebruik worden genomen als bergplaats en b.v. een Linnaeus een plaats ontvangt op de gootsteen in de keuken der voormalige conciërgewoning.

Interessant en teekenend voor de zorg en de liefde, waarin de bibliotheek jarenlang heeft gedeeld is de lezing van de jaarlijksche verslagen en meermalen ingediende nota's van den Bibliothecaris.

Maar we zijn hier niet bijeen om al die klaagtonen aan te hooren, al is het wel eens goed een tijdlang in het donker te zitten om het licht des te meer te waardeeren.

Duidelijk is, dat door het herhaalde uitbreiden der ruimte met bijzalen (om die weidsche naam er maar voor te gebruiken) en bijvertrekken, er tenslotte een toestand geschapen werd, die onhoudbaar was.

Toen dan ook de Bibliothecaris, de opvolger van den heer Schneider in zijn verslag over de cursus 1907/1908, verklaarde zich voor den toestand niet langer verantwoordelijk te kunnen stellen, kwam weldra de eerste post op de begroeting.

Bij de vorming van de P. S. tot T. H., welke verandering voor tal van nieuwe toestanden plaatste, werd ook al heel spoedig aan de bibliotheek volle aandacht gewijd: heeren Curatoren waren overtuigd, dat een nieuw gebouw beantwoordende aan de eischen, die in onzen tijd aan een groote technische bibliotheek mogen worden gesteld, beslist noodzakelijk was geworden.

Reeds in het begin van 1906 werd de bibliothecaris uitgenoodigd aan de Curatoren eens zijn denkbeelden en een in groote trekken omschreven plan van een nieuw gebouw te willen mededeelen en in den loop van het zelfde jaar werd hij in de gelegenheid gesteld eenige der voornaamste technische bibliotheken in het buitenland te bezichtigen, en over zijn bevindingen een rapport uit te brengen. Dit rapport, waaraan de bibliothecaris een beknopte geschiedenis der bibliotheek vooraf deed gaan, werd in November van dat jaar uitgebracht.

Aan het slot daarvan werd geschreven: „Het zij mij tenslotte vergund, U mijn bijzondere dank te brengen voor de wijze waarop en de spoed, waarmee door U (bedoeld zijn natuurlijk de heeren Curatoren) in dezen reeds aanvankelijk is gehandeld en waardoor ik zeer gesterkt ben in de overtuiging, dat de totstandkoming van een zoo belangrijke en dringende zaak, de bouw eener nieuwe bibliotheek voor onze Technische Hoogeschool, ten krach- tigste door U zal worden bevorderd.”

Het is gebleken, dat dit nog eer te zwak dan te sterk is gesproken. Dat het ondanks de onvermoeide en krachtige werkzaamheden van heeren Curatoren in dezen toch nog bijna tien jaren moest duren voor een nieuw gebouw kon worden betrokken, was toen niet te denken.

Maar de aandrang werd inderdaad te machtig. Ook in de Tweede Kamer hadden enkele leden luide gesproken, met name de heer Van Kol, heeft zich hiervoor bijzonder geïnteresseerd. Toch is het eerst in 1910, dat het jaarlijksch verslag van den toestand en het gebruik der bibliotheek over den cursus 1909/1910 kon aanvangen met de woorden:

„De wensch, aan het slot van het vorig verslag ge- uit, is vervuld: eindelijk, na jaren van rusteloozen aandrang en hopend wachten, is de eerste post voor een nieuw bibliotheekgebouw op de Staatsbegroeting verschenen en daarmee, naar mag worden aangenomen, de eenig afdoende verbetering binnen eenige jaren een feit.”

Nog 5 jaar, nadat dit werd geschreven, hebben we ons met onze boekerij op alle manieren moeten behelpen, maar het gezicht van de verrijzing van het nieuwe gebouw, waardoor de verbetering, we kunnen haast wel zeggen de verlossing in al duidelijker lijnen en vaster vormen voor ons kwam, deed ons in den toestand schikken.

En nu is dan ook de Bibliotheek der Technische Hooge- school in een nieuw en schoon gebouw gevestigd! „De jaren van benauwde druk” — om nog eenmaal een ver- slag aan te halen — door de enge ruimten, waarin de bibliotheek als werd saamgeperst, zijn nu voorbij. In een nieuw gebouw is haar thans de plaats bereid harer waardig. Zij kan nu straks de vleugels breed uitslaan. Geen twijfel of de zoolang begeerde verbetering zal ten goede komen aan de bevordering van den bloei der algemeene en tech- nische wetenschap, welke te dienen haar eervolle en ge- wichtige taak is.”

Als nu maar niet in het volbrengen van die taak te hooge eischen worden gesteld of te groote verwachtingen worden opgewekt. Vooral in het eerst. Want men vergeet het niet — het nieuwe gebouw plaatst ons voor een geheel nieuwe toestand. De dienst moet geheel anders ingericht en geregeld. Het was onmogelijk, dat in den betrekkelijk korten tijd van overplaatsing de boeken in het magazijn zoo konden worden geplaatst en wat van de grootste betee- kenis is, zoo worden geregistreerd, dat alles dadelijk vlug en naar wensch kan loopen.

De vernummering, het aanbrengen der nieuwe plaats- aanduiding op de catalogus-fiches zal nog geruimen tijd in beslag nemen. Dat de nieuwe kaart-catalogus systematisch en alphabetisch nog niet gereed is, nog onmogelijk gereed kon zijn, zal een ongerief blijken. Maar dat zijn bezwaren, aan welke oplossing terstond de hand kan worden gelegd of reeds gelegd is. Er dient echter door de bezoekers en gebruikers eenige rekening mee te worden gehouden. In de nieuwe bibliotheek bevinden zich drie voor het publiek beschikbare leeszaalen, die zooveel mogelijk afdeelingsgewijs zijn ingericht. Onontbeerlijk is allereerst een gids. Welnu ik heb de eer, die nu reeds de bezoekers te kunnen aan- bieden.

Hij geeft de noodige aanwijzing voor de ligging der leeszaalen, deelt mede, voor welke bezoekers elk der 3 lees- zaalen zijn bestemd en welke boeken en tijdschriften in elke leeszaal afzonderlijk zijn geplaatst.

Voorts eenige noodzakelijke en huishoudelijke voorschriften, waaraan de bezoekers zich hebben te houden.

Het groote verschil echter tusschen den vroegeren en huidige toestand zit vooral in de omstandigheid dat de boeken niet meer in de leeszaalen zijn geplaatst, maar in een afzonderlijk magazijn, zoodat de gebruikers niet meer bij de boeken zelve kunnen komen. Dit wordt door velen een groot nadeel geacht. En zeker het valt niet te ontkennen, dat het zien en ter hand nemen van werken, die de Biblio- theek over een bepaald vak of onderdeel bevat, eigenaardige voordeelen biedt; maar in nieuwere bibliotheken is en wordt dit stelsel al meer en meer losgelaten en het bezwaar geen toegang tot de boeken te hebben, vervalt grootendeels, in- dien maar een goede systematische catalogus kan worden geraadpleegd.

Nu is die nog wel niet geheel in orde, maar er wordt hard aan gewerkt een behoorlijk deel is reeds gereed voor het gebruik en alles zal gedaan worden om in dit gebrek zoo spoedig mogelijk te voorzien.

Doch ik gevoel, dat in sommige gevallen het toegang verlenen tot het magazijn noodig of wenschelijk moet worden geacht.

Welnu, mijn voornemen is, in overleg met heeren Cura- toren te bepalen, dat voor deze speciale gevallen door mij bewijzen kunnen worden afgegeven, die het recht geven in het magazijn zelf werken of tijdschriften te raadplegen.

Hiermede zou aan het ingebrachte bezwaar zeker voor een groot deel tegemoet gekomen zijn.

Interessante mededeelingen waren er nu nog te doen omtrent wat de bibliotheek thans bevat, over den inwendigen dienst, over gebruik en bezoek en andere dingen meer, maar ik houdt U niet langer op, de tijd en de plaats zijn hier ook minder geschikt.

Een woord van dank ook nog aan den heer Rijksbouw- kundige en zijn staf voor de wijze waarop, ook waar soms eenig verschil van inzicht was, aan geuite wenschen is tegemoet gekomen.

Ik eindig met den wensch, dat van deze kostbare en kostelijke inrichting nu een ruim gebruik moge worden gemaakt en de Bibliotheek der Technische Hoogeschool de eenige groote technische boekerij in ons land, moge beantwoorden aan haar doel, desnoods nog meer dan zij het tot heden heeft kunnen doen.

REDE GEHOUDEN BIJ GELEGENHEID VAN DE PLECHTIGE OPENING VAN HET NIEUWE BIBLIOTHEEKGEBOUW

DOOR

PROF. W. K. BEHRENS, C. I.,

RECTOR MAGNIFICUS, OP DINSDAG 12 OCTOBER 1915.

Mijnheer de Voorzitter van het College van Curatoren.

Dames en Heeren.

Deze openingsplechtigheid is zeer zeker een belangrijk moment voor onzen bibliothecaris, wien ik, namens den Senaat, van harte geluk wensch met deze nieuwe huisvesting voor onze aan zijne dagelijksche zorgen toevertrouwde boekenschat.

Maar ook voor den Senaat van de Technische Hoogeschool en voor onze studenten is dit een blijde dag.

Stellig zal wel niemand onzer zich tegenwoordig ook maar een oogenblik aan de illusie overgeven, dat op hem nog eens toepasselijk zou kunnen worden, wat een dichtelijke geest eenige eeuwen geleden getuigde van een beroemd geleerd tijdgenoot: „Al wat in boeken staat, is in dat hoofd gevaren.” Eene rondwandeling zoo straks door dit gebouw en meer in het bijzonder door het gedeelte van dit gebouw, bestemd als boekenmagazijn, en aanschouwing van het aantal kilometers aaneen gerijde boeken, dat daarin plaats heeft gevonden of zal vinden, is zeker wel voldoende om eene illusie, als de daareven bedoelde, zoo zij al voor een oogenblik mocht opkomen, onmiddellijk den kop in te drukken.

Maar zeker is ook, dat de omstandigheden, waaronder hier voortaan door ieder onzer kennis zal kunnen worden genomen van de vakliteratuur, in gunstigen zin hem als breed verschillen van die, waaronder dat tot nu toe heeft moeten plaats hebben.

En zoo zal het een ieder duidelijk zijn, dat ook de Senaat zich op dit oogenblik vervuld gevoelt van groote dankbaarheid tegenover het College van Curatoren, dat door zijn aandrang zeker den eersten stoot heeft gegeven tot de oprichting van deze nieuwe bibliotheek, tegenover de regering, die de geldmiddelen beschikbaar stelde, tegenover den bouwmeester, die dit schoone gebouw ontwierp en tot wording bracht en tegenover allen, die, in welke qualiteit ook, aan de totstandkoming er van hebben meegewerkt.

Het is mij aangenaam, hier thans aan die gevoelens van erkentelijkheid en dankbaarheid van den Senaat uiting te mogen geven.

Vervolg Nieuw-Ingeschrevenen.

W. H. Dinet,	w., Binnenwatersloot 6.
J. C. Han Biau Sing,	w., Binnenwatersloot 6.
R. Koudijs,	w., Breestraat 4.
L. J. Kramers,	w., Hugo de Grootstraat 12.
J. Kropveld,	w., Claes de Vrieselaan 70, R'd.
O. F. H. H. van de Loo,	w., Oude Delft 170.
J. Plantema,	c., Coenderstraat 9c.
Th. H. J. C. Raming,	e., Oude Delft 196.

Eerstvolgende inschrijving op:

Vrijdag 15 October 1915, van 3—4 uur.

Mededeelingen.

WIJZIGING ROOSTER 1915—1916
vóór de Kerstvacantie.

Vrijdag 10—11 uur, T₃ en T₅, wordt Donderdag 11—12 uur, T₃, T₄ en T₅.

De Hoogleeraar A. F. GIPS is tot nadere aankondiging verhinderd College te geven en de Oefeningen te leiden.

Dr. J. CLAY, Privaat-Docent in de Natuurphilosophie, zal zijn College over „Kennisleer” aanvangen op Woensdag 20 October, te 7 uur, in Zaal 31 van het Hoofdgebouw.

Toegang vrij voor alle belangstellenden.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, brengt ter algemeene kennis, dat de Bibliotheek der Technische Hoogeschool te Delft van 12 October a.s. af weder voor het publiek zal zijn geopend.

Van de leesalen, de aldaar geplaatste handboeken en de loopende tijdschriften zal van dien datum af het normale gebruik kunnen worden gemaakt.

Het ter lezing geven van boeken, behalve tijdschriftenjaargangen, zal voorloopig nog aan eene door den bibliothecaris te regelen beperking moeten onderworpen blijven.

De uren waarop de bibliotheek zal zijn geopend, zijn bepaald op:

alle werkdagen, van 10 v.m. tot 5 uur n.m.;

Maandag, Dinsdag, Donderdag en Vrijdag, van 7 uur n.m. tot 9 uur n.m.;

Woensdag, van 7 uur n.m. tot 8 uur n.m.

Bij beschikking van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 7 October 1915, No. 15148/1, Afdeling O., is met ingang van 1 October 1915, aan J. G. de Voogt, op zijn verzoek eervol ontslag verleend als assistent voor de Technische Hygiëne aan de Technische Hoogeschool te Delft. Als opvolger van den heer De Voogt is met ingang van 16 October 1915 tot en met 31 Augustus 1916 benoemd Mej. S. J. Abel, t., Wilhelminalaan 16 te Rijswijk; terwijl voor het tijdvak van 7 October 1915 tot en met 31 Augustus 1916 tot assistent voor de Technische Hygiëne is benoemd J. H. van Rossem, te 's Gravenhage, Bezuidenhout 50, buiten bezwaar van 's Rijks schatkist.

Bij beschikking van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 8 October 1915, No. 15092¹, Afdeling O., is te rekenen van 1 October 1915, aan R. de Lange, technoloog, te 's Gravenhage, op zijn verzoek eervol ontslag verleend als assistent voor de Scheikundige Technologie aan de Technische Hoogeschool te Delft, terwijl voor het tijdvak van 16 October 1915 tot en met 31 Augustus 1916 als opvolger is benoemd H. G. van der Waals, te Rotterdam.

Met ingang van 16 October 1915 is aan H. H. Radier, w.i. op zijn verzoek eervol ontslag verleend als assistent voor de Toegepaste Mechanica aan de Technische Hoogeschool te Delft.

Propaedeutische examens gehouden nà de
Zomervacantie 1915.

Geslaagd voor:

Civiel-Ingenieur.

J. J. Heyting. W. H. G. Itzig Heine.
J. J. G. van Hoek.

Werktuigkundig Ingenieur.

F. W. C. Blom. J. Th. Joosting.
H. H. Bouma. J. A. Marckmann.
A. ten Bruggencate. G. J. Schott.
W. F. E. van Hasselt.

Electrotechnisch Ingenieur.

E. C. Demmink. J. Kruihof.
C. J. J. Ett. H. R. Roes.
Chr. van Geel.

Mijn-Ingenieur.

C. L. de Vries.

(Zie verder Derde Blad).

DERDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 15 OCTOBER 1915. No. 3.

INGEZONDEN.

Amersfoort, September 1915.

Internationale Hoogeschool voor Wijsbegeerte.

Het Rapport van de Staatscommissie voor de Reorganisatie van het Onderwijs, ingesteld bij K. B. van 21 Maart 1913 zegt o.a.:

„Er is niet ten onrechte over geklaagd, dat voor vele studenten de studie het algemeen-wetenschappelijke karakter mist, dat alleen door eene philosophische opvatting te verkrijgen is.

Inderdaad liggen aan alle bijzondere wetenschappen zekere beginselen ten grondslag en de filosofie heeft zich het onderzoek van die beginselen en van hunnen samenhang tot taak gesteld; daardoor is zij de band, die alle wetenschappen verbindt en omvat zij het geheel der menselijke kennis. 't Is waar, niet iedereen behoeft zich met het onderzoek dier beginselen zelfstandig bezig te houden, niet iedereen heeft daarvoor lust en aanleg. Maar wie eene wetenschap, welke ook, grondig wil beoefenen, moet zich van het wezen van kennis en wetenschap, van de logische waarde harer methoden en van de beginselen, waarvan zij uitgaat, rekenschap trachten te geven, en dus philosophisch leeren denken en onderzoeken.

In zeker opzicht is de filosofie de eerste, in een ander is zij de laatste, alles samenvattende wetenschap; zij zou dus eenerzijds aan het begin, maar van den anderen kant ook aan het einde van het hooger onderwijs kunnen worden gesteld. Zal zij echter eene ruime en diepe opvatting der wetenschap bevorderen, dan is het noodig dat reeds in de eerste jaren van de studie aan de universiteit de leerlingen in de *beginselen* der filosofie worden ingeleid, dat zij kennis erlangen van de belangrijkste wijsgeerige vraagstukken, die zich in het verloop van de geschiedenis der wetenschap aan het menselijk denken hebben opgedrongen en van de antwoorden die men op die vraagstukken heeft trachten te geven. Wanneer men er langer mee zou willen wachten, dan staat te vreezen, dat de geest bij de beoefening der bijzondere, zoo te zeggen positieve wetenschap, reeds eenen habitus heeft gekregen, die van een philosophische opvatting min of meer afkeerig maakt, of ook dat gebrek aan tijd er toe nopen zal, eene zoogenaamde praktische opvatting te verkiezen.

Op deze gronden is eene philosophische propaedeuse voor alle faculteiten wenschelijk te achten.

De Staatscommissie heeft zeer goed ingezien, wat een fout in ons Hooger Onderwijs is: het mist centraliteit. De meeste vakken — zoowel aan universiteiten als aan conservatoria, landbouwscholen, teekenacademies, handelsscholen, — worden onderwezen, alsof er geen onderling verband bestaat. Als resultaat geeft deze opleiding bekwame specialisten, die echter geheel vreemd staan tegenover alles wat buiten hun eigen vak valt. Het groote verband tusschen de verschillende wetenschappen, godsdiensten en kunsten wordt door hen niet beseft. Het ontbreekt hun aan philosophisch inzicht — zij hebben immers ook niet geleerd, philosophisch te denken.

Want waar de wet aan de studenten in het algemeen geen verplichting oplegt om een leergang in de wijsbegeerte te volgen, wordt deze tegenwoordig ondanks de pogingen van sommige docenten te veel op den achtergrond geschoven; en waar zij wél wordt beoefend, bestudeert men haar als afzonderlijk vak. En aldus faalt de filosofie in haar doel: het leven als geheel te leeren begrijpen in den onderlingen samenhang aller levensverschijnselen.

Voor zooverre nu de filosofie middel moet zijn tot verkrijging van diepere inzichten in alle levensverschijnselen en tot verwerkelijking van deze in het praktische leven, moet zij zich niet willekeurig beperken. Daarom moet naast de Westersche ook de Oostersche filosofie stem krijgen. En om de z.g. Oostersche filosofie voldoende tot haar recht te doen komen is het wenschelijk, dat zij door geleerden uit de landen zelf onderwezen wordt. Deze breedere philosophische opzet kan tevens ten gevolge hebben het in academische banen leiden van wetenschappen, welke tot nu toe niet aan een hoogeschool gedoceerd worden en niettemin voor de gemeenschap van het hoogste belang zijn.

Een hoogeschool waar bovengenoemde opvattingen tot haar recht zouden komen, zou in de eerste plaats moeten dienen voor het verdiepen en uitbreiden der wetenschap, in de tweede plaats voor het verdiepen van het leven, — het blijkt toch duidelijk, dat in den tegenwoordigen tijd vele personen, die de gewichtigste functies moeten bekleeden: Staatslieden, Bedrijfsleiders, Geleerden, enz. feitelijk te kort komen in de kennis van het groote verband dat bestaat tusschen godsdienst, filosofie, natuurwetenschappen, sociologie en kunst, die alleen een werkzaam leven blijvend vruchtbaar kan maken. Maar wanneer de gewichtige ambten meer dan thans in handen zouden zijn van in den genoemden geest philosophisch gevormde menschen, zou hun helder inzicht in het geheele samengestelde leven de oplossing van menig sociaal en politiek vraagstuk bevorderen.

Ondergeteekenden nu hebben zich gevormd tot een voorloopig comité om voor te bereiden de stichting van een hoogeschool, die geheel onafhankelijk zal zijn en gelegenheid zal geven tot een opleiding in de filosofie, zoo ruim mogelijk genomen. Bijvoorbeeld zullen op deze wijze studenten, die vóór hun eigenlijke vakstudie een cursus aan deze hoogeschool hebben gevolgd, geheel anders tegenover hun vak komen te staan dan nu het geval is, n.l. met eenheidsbesef. Daardoor zal de studie wel iets langer duren, maar ongetwijfeld zal zulk een voorstudie goede resultaten afwerpen voor het geheele verdere leven. Zij zal hen tot ernstiger menschen maken, wien de later volgende speciale vakstudie gemakkelijker valt. Buitendien ligt het in de bedoeling om vacatiecursussen in te richten voor diegenen, die om verschillende redenen, hun studietijd niet kunnen verlengen, zoodat ook zij niet geheel buiten het philosophisch onderwijs dezer hoogeschool behoeven te blijven.

De school beoogt verder een *uitgebreide* opleiding te geven in kennis der wereldgodsdiensten en -litteratuur, terwijl tevens een nauwer verband zal worden gelegd tusschen wijsbegeerte en de onderscheiden takken van wetenschap en kunst dan bij een eenzijdige vakopleiding het geval kan zijn. Ook voor de filosofie der taal zal de hoogeschool de rechte plaats zijn. Zij zal dus niet alleen kunnen worden bezocht door studenten, maar evenzeer door wetenschapsmensen, die verdieping zoeken van hun inzicht, als *na-opleiding*, en in 't algemeen door iedereen, die streeft naar verdieping zijner levensbeschouwing.

Er zal dus in ons land een centralisatie van universeel-philosophisch leven kunnen plaats vinden. De verschillende philosophische stelsels der wereld zullen hier door geleerden van Europa, Amerika, Indië, China, Japan, Perzië, etc., gedoceerd kunnen worden, en in *dit centrum van levenswijsheid* zal een uitwisseling van gedachten geschieden tusschen docenten en studenten van velerlei natiën, zoodat tusschen hen meer blijvende banden kunnen worden gelegd, dan tot heden mogelijk was.

Bij de oprichting en instandhouding van deze hoogeschool hopen wij op den steun van diegenen in alle landen, die overtuigd zijn, dat de tegenwoordige cultuur daarom tot de huidige crisis heeft gevoerd, omdat zij te veel op intellectueelen en materialistischen grondslag heeft berust, zoodat zij aan geestelijke vernieuwing dringend behoefte heeft.

De hoogeschool zal gevestigd worden in de omgeving van Amersfoort. Vooreerst wegens de ligging dezer stad nagenoeg in het centrum van ons land en vervolgens wijl wij de volle medewerking mochten erlangen van den Burgemeester, Mr. J. C. graaf van Randwijck, die heeft verklaard in zijn qualiteit zitting te zullen nemen in het definitieve comité.

Wij weten, dat achter ons staat een groote groep mannen en vrouwen van allerlei richtingen. Mannen van wetenschap, zoowel als kunstenaars, staatslieden, geestelijken, studenten enz., onderschrijven ten volle onze bedoeling en wij noodigen iedereen uit, die helpen wil de hoogeschool tot stand te brengen, zich aan ons bekend te maken.

Dagelijksch Bestuur:

- Prof. L. E. J. Brouwer, Amsterdam, *Voorzitter*.
J. D. Reiman Jr., Amersfoort, *Algemeen Secretaris*.
Prinses Marielaan No. 2.
Bar.esse M. van Asbeck, den Haag, Surinamestr. 29,
Licenciée ès lettres de l'Université de Paris.
Penningm.esse.
Dr. J. v. d. Bergh van Eysinga—Elias, Santpoort.
H. P. J. Bloemers, Alg. Secretaris v. d. Mij. tot
Nut van 't Algemeen, Amsterdam.
J. A. Blok, c. i., Deventer.
Dr. Frederik van Eeden, Bussum.

Dr. G. A. v. d. Bergh van Eysinga, Santpoort.
 Dr. H. W. Ph. E. v. d. Bergh van Eysinga, Zutfen.
 Henri Borel, den Haag.
 Mevr. R. B. F. E. Brouwer—De Holl, Amsterdam.
 Mr. J. F. van Deirse, Middelburg.
 Dr. W. H. Denier van der Gon, Amersfoort.
 Mevr. J. C. Op 't Eijnde—Stolp, Arts, Haarlem.
 Dr. J. C. L. Godefroy, Arts, Zutfen.
 W. J. van Haren Noman Jr., Amsterdam.
 Dr. A. H. de Hartog, Haarlem.
 Dr. K. H. E. de Jong, den Haag.
 Prof. F. Kenninck, Amersfoort.
 G. Mannoury, Vlissingen.
 W. G. v. d. Meer, w.i., dir. H. B. S., Helder.
 Lod. van Mierop, Soest.
 Dr. J. A. der Mouw, den Haag.
 Dr. H. A. Naber, Hoorn.
 Dr. Ph. H. Peyrot, Rector Gymn. Amersfoort.
 Prof. J. van Rees, Amsterdam.
 Dr. L. J. de Rochemont, Amersfoort.
 Jhr. Dr. Nico van Suchtelen, Blaricum.
 Mr. P. Tideman, Bloemendaal.
 G. v. d. Veen, Adj.-Inspecteur van Onderwijs in
 Ned.-Indië, Ginneken.
 Mej. D. A. van Walree, Arts, Amersfoort.
 Mej. Mr. C. Wichmann, Utrecht.
 Mej. Dr. S. J. von Wolzogen Kühr, den Haag.

MEDEDEELINGEN.

Verëeniging ter behandeling van Ethische en
 Godsdienstige Vraagstukken.

Lezing op Vrijdag 15 October a.s. in Zaal 32 (Hoofd-
 gebouw), aanvang 8 $\frac{1}{2}$ uur.

Spreker: Is. Zeehandelaar.

Onderwerp: „Suggestie en Hypnose.”

Leeghwater.

Vergadering op Vrijdag 15 October, 8 uur, in het
 Gebouw voor W. en S., Nieuwe Laan.

Spreker: de heer J. Gestel, Officier-Machinist 2e kl. K. M.

Onderwerp: Over de inrichting en werking van onderzee-
 booten.

ADVERTENTIEN.

G. & H. OUWERLING.

Choorstraat 28. Corpsleverancier.
 DELFT. TELEPHOON 249.

Bureaux. Boekenkasten.
 Riddertafeltjes. Clubfauteuils.
 Kamer-Decoratiën enz.

DELFTSCHE

Limonade-Siropen

Sinaasappel- of Oranje-Limonade

75 cts. per flesch; 6 flesschen franco zending.

NIEUWE LANGENDIJK 50.

Aanbevelend, **W. DE HOOGH.**

Vrije Studie.

Voordracht op Woensdag 20 October, 8 uur in Stads Doelen,
 van Dirk Coster over Gustave Flaubert.

In het vervolg worden slechts die vergaderingen in het
 S. W. aangekondigd, welke ons tijdig zijn medegedeeld.
 H.H. Secretarissen worden dringend uitgenoodigd dit in
 het belang der studenten niet te verzuimen.

R. K. Studentenverëeniging „Sanctus Virgilius.”

Het Bestuur heeft zich als volgt samengesteld:

H. de Haas,	Voorzitter;
J. Rietveld,	1e Secretaris, Pletterijstraat 113, 's Gravenhage.
F. Wieland,	2e Secretaris.
A. Hogenhuis,	Penningmeester;
A. Siebers,	Bibliothecaris.

ADRESVERANDERINGEN.

J. D. Berdenis van Berlekom,	Havenstraat 3, Delft.
L. J. Boone,	Koornmarkt 54, Delft.
G. F. M. J. van Gelder,	Koornmarkt 43a, Delft.
H. C. A. Holleman,	Hooikade 17, Delft.
M. A. Julius,	Oude Delft 97, Delft.
G. Kortlandt,	Zoutmanstraat 48a, Den Haag.
W. Maas Geesteranus,	Voorstraat 63, Delft.
Dr. W. Mandersloot,	Poortlandlaan 7, Delft.
H. Streefkerk,	Koornmarkt 23, Delft.
R. A. Wolterbeek Muller,	Oostsingel 19, Delft.

A. J. PRINS, Choorstraat 4

Dictaat Cahiers.

RECLAME CAHIERS, 160 bldz. dik.
 prima kwaliteit papier, met wasdoek omslag,
 per stuk 20 cent.

Teekenborden,

met garantie. Zeer voordeelige aanbieding.
 VERKOOP UITSLUITEND à CONTANT
 tegen zeer lage prijzen.

Hebt U iets op te ruimen

als: GEDRAGEN KLEEDING, SCHOENEN,
 RIJWIELEN, enz., enz., zendt Briefkaart aan

J. Th. ZONDERLAND, Hoefkade 729, d. Haag
 en U ontvangt de hoogste waarde.

Heden verscheen bij J. BOOTSMA te 's-Gravenhage:

de 2e HERZIENE DRUK van het

LEERBOEK DER BESCHRIJVENDE MEETKUNDE

door W. A. PIETS, c.i., Oud-Assistent in de Beschr. Meetk. a. d. P. S. te DELFT.

Deel II, Leerboek met afz. Atlas f 9,—

LEERBOEK DER BESCHRIJVENDE MEETKUNDE TEN DIENSTE VAN HET MIDDELBAAR ONDERWIJS

door W. A. PIETS, c.i.

Leerboek met Atlas f 1,60

Tevens geschikt voor repetitie op het leerboek der B. M.

EENIGE REGELS VOOR CORRECTIE.

HANDLEIDING VOOR HET CORRIGEREEN VAN DRUKPROEVEN MET VOORBEEDEN.

Prijs: f 0,25

Natuur en Vernuft

Verrassende uitkomsten van 's menschen speurzin
en vindingrijkheid

onder leiding van

Dr. N. G. VAN HUFFEL,

door deskundigen op verschillend gebied.

Met 700 à 750 illustraties, waaronder 26 prachtige
prenten in kleuren.

Populair, in den zin van *gewild, gevraagd, druk gekocht, veel gelezen, veel besproken*, zal dit boek worden; 't smakelijkste aller smakelijke, 't interessantste van alle belangwekkende boeken. Wij kunnen ons inderdaad niet voorstellen, dat 't mogelijk zou zijn, in dezen tijd een zeer rijkelijk geïllustreerd populair-wetenschappelijk werk uit te geven, dat vermoedelijk *mêr dan dit* door het „groote publiek” in alle lezende, naar ontwikkeling strevende kringen gewaardeerd zou worden.

't Wordt een boek met ongeveer *twee honderd korte artikelen* over wondere natuurverschijnselen en over wondere vindingen van het menschelijk vernuft, dat de natuur aan de techniek dienstbaar maakt. *Een boek voor het huisgezin bij uitnemendheid!* Want, 't zal dagelijks stof leveren voor opwekkende, den geest verruimende, de inzichten verdiepende gesprekken; wij hooren al uitroepen als „Heb je dat gelezen?” „Had je ooit gedacht . . .”, „Wist jij dat . . .”, enz., enz.

„NATUUR EN VERNUFT”, gedrukt op zwaar kunst-drukpapier van de beste soort, zeer, zéér overvloediglijk geïllustreerd (o.a. met 26 prachtige groote platen in kleuren), zal worden uitgegeven in 24 halfmaandelijksche afleveringen, die te zamen *twee dikke kwarto deelen* zullen vormen, elk omstreeks 400 bladzijden inhoudend; vóór 1 October 1916 zal het geheele werk compleet zijn verschenen.

De prijs per aflevering is vastgesteld op **SLECHTS 45 CENT**. Telkens na de verschijning van een *deel* (van 12 afleveringen) zal een fraaie, aantrekkelijke *stempelband* verkrijgbaar worden gesteld, die niet meer dan 95 cent zal kosten.

De eerste aflevering verzuime **NIEMAND** van het begin tot het eind te bekijken, en eens een paar van de erin opgenomen artikeltjes te lezen. Hoogst waarschijnlijk zal haast *ieder*, die dit gedaan heeft intekenen op **NATUUR EN VERNUFT**.

De intekening is opengesteld bij de Technische Boekhandel en Drukkerij J. WALTMAN Jr., Binnenwatersloot 33.

Rookt A. HILLEN'S nieuwe merken:

JUWEL, een geurige 3 cent Sigaar.
MOORTJES, de meest bekende 3 cent Sigaar
SALOME, 3½ cent Sigaar.
DEVISA, een geurige, lichte onover-
troffen 4 cent Sigaar.

Verkrijgbaar te Delft in A. HILLEN'S Filialen:

Oude Delft 82. Telefoon 367.

Hoek Oude Delft-Kolk. Telefoon 265,

en in ons Verkoophuis Jacob-Gerritstraat 17,
(J. G. v. D. SIEPKAMP).

Net gedragen Heerenkleeding

wordt tegen hooge prijzen ingekocht door F. M. UPHUS, Van der Werffstraat 32B, ROTTERDAM. Telefoon Interc. 8736.

Dagelijks aan huis te ontbieden.

Huur-Pianino's

van af f 4,- per maand;
door huur in eigendom
f 6,- per maand.

Huur-Orgels

van af f 3,- per maand;
door huur in eigendom
f 5,- per maand.

PRIJSCOURANT GRATIS VERKRIJGBAAR

HEES & Co.

PEPERSTRAAT 8-10. - DELFT.

Hôtel „CENTRAL”.

CAFÉ-RESTAURANT 1e RANG.

WIJNHAVEN 6-7.

OUDE DELFT 92.

AFZONDERLIJKE BILJARTZAAL.

Auto- en Rijwiel-Garage aan de achterzijde der zaak, Oude Delft 92. Tevens ingang.

Zalen voor Vergaderingen, Déjeuners, Diners en Soupers.

Ook DINERS BIJ ABONNEMENT.

DE TUNNEL

DOOR

BERNHARD KELLERMANN.

Geautoriseerde vertaling van F. GOOSSENS.

Werktuigkundig Ingenieur.

Er werden reeds 150,000 Ex. van „De Tunnel” verkocht.

Prijs ingenaaid f 1,25.

Voorhanden bij de Technische Boekhandel en Drukkerij J. WALTMAN Jr..

BINNENWATERSLOOT 33. — DELFT.

Firma A. HOOGENDIJK Jzn., Vlaardingen.

De laatste jaren betrokken enkele der Nederl. Studenten-Societeiten van onze firma de onderstaande merken.

Roode en Witte Portwijn, No. 1 en No. 2, (echte Douro-wijn).	Pale Sherry No. 21.
Oude Genever, (het bekende merk: „De Baviaan”).	Morellen op Brandewijn.
Champagne „Queen”. (Demi sec en Dry Engelsch type)	Groene Peppermint, (fijne, pittige dessert likeur.)
	Bordeaux Wijnen, (zeer lichte en zwaardere tafelwijn.)

UIT ONZE STERELISATIE-INRICHTING.

BRAADHOEN in gelei (chicken in Yelly), FAZANT en LIJSTERS gesteriliseerd in blikken à 1 en 2 Kilo's Bruto. (Bij opening onmiddellijk voor het gebruik gereed als koude schotel). HAM en CHICKEN in glazen potten.

VOLLEDIGE PRIJSCOURANTEN WORDEN GAARNE TOEGEZONDEN.

Onze BODEGA'S „OPORTO” zijn gevestigd te AMSTERDAM, Damrak 92, te ROTTERDAM, Plan C en te 's GRAVENHAGE, Hoogstraat 38.

VERSCHEENEN:

WALTER BLOEM.

Het IJzeren Jaar.

Roman uit den Fransch-Duitschen Oorlog 1870-71,
in 2 deelen elegant gebonden, tezamen 500 bladzijden.

Prijs slechts 75 cents per deel.

Dit boek is het eerste van den beroemden roman-trilogie, waarvan thans reeds meer dan 600.000 deelen verkocht zijn, een succes dat in geen jaren aan een schrijver is te beurt gevallen.

Overbodig is het iets meer tot aanbeveling van dit onovertroffen werk aan te voeren.

De uitgave bestaat ook in prachtband met goud-titel en vergulden kop à **95 cents per deel.**

Voorhanden bij de Technische Boekhandel en Drukkerij
J. WALTMAN Jr., Binnenwatersloot 33.